

PÕLLUMAJANDUSMINISTEERIUM

EESTI KALANDUSE STRATEEGIA 2014 – 2020 ETTEVALMISTAV EKSPERTKOMISJON

PROTOKOLL

Tallinn

14. jaanuar 2013 nr 7.2-24/10

Algus kell 13.00, lõpp kell 16.00

Juhatas: Toomas Kevvai

Protokollis: Reili Kivilo

Võtsid osa: Helir-Valdor Seeder, Toomas Kevvai, Ain Soome, Kalle Liebert, Juhani Papp, Madis Reinup, Urmas Pirk, Toomas Saat, Arne Taggo, Mart Undrest, Priit Saksing, Ivar Sikk, Endrik Tõnsberg, Ants Kikas, Mati Sarevet

Puudusid: Ahto Järvik, Kersti Kõiv, Maret Merisaar, Valdur Noormägi, Eedi Sepp, Toomas Tamme, Hannes Ulmas, Jaanus Hämmal, Karel Lember, Ain Järvalt, Tiiu Kupp, Piret Ilves, Herki Tuus

Kutsutud: Maamajanduse Infokeskus – Jaak-Velori Sadul, Keskkonnaministeerium – Kaire Märtn, Livika Näks, Kalaliit – Toomas Kõuhkna, Põllumajandusministeerium – Merje Frey, Eve Külmallik, Liis Reinma, Kristi Ilves, Sirli Nellis, Sandra Suviste, Maarja Purik, Eduard Koitmaa, Karin Volmer, Kristo Mäe, Gunnar Lambing.

Päevakord

1. Eesti Kalanduse Strateegia 2014-2020 eesmärgid ja EMKF meetmed.
2. Muud küsimused.

Sissejuhatus

Toomas Kevvai selgitas sissejuhatareks koosoleku eesmärki, milleks on Eesti Kalanduse Strateegia 2014-2020 eesmärgid ja EMKF meetmete esialgse valikute tutvustamine ja arutelu. Täna ja edaspidi võtab osa kalanduse ekspertkomisjoni aruteludest minister, kuna teemad on olulised ja tulevikku suunatud.

Täna oleme 2013 aasta alguses ning 2014-2020 on järgmine eelarveperiood, mis tähendab seda, et selleks perioodiks peaksime võtma kasutusele järgmise fondi, kalanduse - merenduse arenguks. Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi (edaspidi

EMKF) kasutamise eelduseks on Eesti ja Euroopa Komisjoni (edaspidi EK) vahel partnerlusleppe sõlmimine, milles kajastatakse fondi peamisi prioriteete. Selle perioodi ettevalmistus on võrreldes eelmise perioodiga veel integreeritum kuna töötame väga suures koostöös ja võib öelda, et paralleelselt Rahandusministeeriumiga. Rahandusministeeriumi eesmärgiks on erinevate Euroopa Liidu (edaspidi EL) vahendite ja riigieelarveliste vahendite kasutamiste koordineeritus, mis vähendab ülekattumisi ja halle alasid. Rahandusministeerium on alustanud nn tuumikgruppides arutelu võttes arvesse EL rahastamiseks seatud prioriteete. Tuumikgruppides räägitakse EL vahendite kasutamise meetmetest kõigi fondide osas, mis tähendab seda, et üritatakse saavutada erinevate meetmete vahel koosmõju või harmooniat, mis tähendab seda, et EMKF rakenduskava koostamisel peame arvestama nende kahe haakuva protsessiga. Järgnevatel kohtumistel anname omapoolt tagasisidet, mis on toimunud tuumikgruppides. Protsess sel perioodil on erinevate fondide vahel rohkem lõimunud kui eelmisel perioodil seda oli.

Tänase aruteluks oleme ettevalmistanud strateegiast esialgsete SWOT-ide ülevaate ning lisanud esialgse EMKF-st meetmete loetelu ning eesmärgiks oleks ühiselt leida arusaam, kuidas haakuvad meie strateegilised eesmärgid sh. SWOT analüüs ja EMKFi meetmed omavahel. Eesmärgiks võiks olla leida kõige prioriteetsemad meetmed, mida oma eesmärkide saavutamiseks peaksime rakendama, kindlasti pole tänane eesmärk lüüa lukku meetmete nimekirjad. Ain Soome on ettevalmistanud ettekande, milles käsitleb meetmeid sektori kaupa, mida peale iga sektori meetmete tutvustamist siis arutame sektori põhisel. Järgmiseks sammuks peale tänast kohtumist on plaanis kohtuda iga sektorist huvitatud grupiga ja arutada konkreetset selle sektori meetmete tähtsust ja juba ka esialgsete meetmelehtede koostamist. Esialgsed meetmelehtede koostamist kuna olukord on selline et EMKF-i ministrite määrus ei ole lõplikult valmis, saavutatud on põhimõtteline kokkulepe ning rakendusmäärust meil täna veel ei ole. Ajapressing on kahe suunaline, kus Nõukogu ja Komisjon on oma töödega natuke ajast maas.

Läänemere traalpüük.

Kaire Märtn –meie ettepanek on, et üldeesmärk (slaid 1) peaks olema pisut laiem. Kas te võiksite selgitada, kus see täpselt tuleneb? Meie peame silmas, et see võiks sisaldada sellist viidet, et Eesti kalanduse jätkusuutlik areng, mis hõlmaks ka varusid, mitte ainult majanduslike aspekte, sest fondi esimene prioriteet on ühtse kalanduspoliitika eesmärkide täitmine, tulenevalt sellest tuleks mõelda pisut laiemalt. Tulles Läänemere traalpüügi slaidide juurde, on meil ettepanek lisada viide artiklile 38, mis on merekeskkonna kaitse ja taastamine. Järgides sama ülesehitust, mis on ettekandes siis see meede võiks läbivalt olla sektori kõikides punktides.

Toomas Kevvai – ettepanek on igati asjakohane, et tuleb mõelda, kas see meede puudutab läbivalt kõike sektoreid siis võime käsitleda teda üldiste all aga kui on sektorid, kus seda ei käsitleta siis tuleb see panna vastavate sektorite alla.

Toomas Saat – tähelepanek art 34 osas, võiks see olla üldise meetme all kajastatud, sest siin võib probleeme ja vajadusi tekkida.

Mart Undrest – kuna meetmed on väljatöötamisel ning lõplik sisu selgub umbes aasta jooksul, siis näiteks meetmed ajutise ja lõpliku peatamise kohta, mis on alles algfaasis ja mille tingimused täpsustuvad võib olla aasta pärast siis loodan, et jääb mingi paindlikkus, et neid asju veel hiljem ümber vaadata.

Toomas Kevvai – kindlasti, tänane eesmärk siiski on, et vaataksime sektori põhisel meetme pakettidele otsa ja üritaksime aru saada, mis oleks need, millega peaksime tegevust alustama.

Toomas Kõuhkna – küsimus, selleks et ise aru saada. Näiteks, et kui kalakvoot peaks vähenema kilul, räimel ja tekib küsimus püügitegevuse ajutise peatamise vajadusest, kas selle küsimuse saab üles tuua siis kui see vajadus tekib, kuigi täna seda olukorda ei ole? Küsimus on pigem tehniline, et kas me peame selle kohe ära märkima või kui tekib antud olukord siis koosolekute kaudu või mingit muud moodi saame seda siis rakendada vajadusel.

Toomas Kevvai – sellise meetme rakendamine, mida rakenduskavas mainitud pole eeldab rakenduskava muutmist ning see on suhteliselt pikk protsess. Siiani pole rakenduskava sisaldanud meetmeid, millede rakendamine on sõltuv juhustest, kuna iga meede, mille me rakenduskavva sisse kirjutame eeldab raha ning kui me seda meedet ei kasuta siis see hoiab kinni raha, mida me saaksime kasutada näiteks investeeringute või muude asjade jaoks. Aga kui on konkreetne ettepanek siis me võime panna ta praegu 2. kategooriasse.

Mart Undrest – kas ajutist peatamist rakendatakse juhul, kui kehtestatakse kilu, räime, tursa moratorium Läänemeres? See, et Läänemeri päris kinni pannakse on väga vähe tõenäoline.

Toomas Kevvai – paneme täna siia märkuse, et arutame konkreetse sektoriga selle läbi. Vaatame sektoriga meetme seadustikule otsa, mis on selle rakendamise eeldused ja siis saab lõplikult otsustada, kas seda meedet rakendada või mitte. Praegu paneme artiklile täрни juurde, et see tuleb läbi arutada.

Mati Sarevet – küsimus lõpliku peatamise kohta, siin oli juttu, et seda järgmises perioodis ei saa enam rakendada.

Toomas Kevvai – tänase vastava määruse eelnõu kohaselt on kõik lubatud meetmed, mingil ajal oli küll komisjoni esialgne ettepanek, mitte seda teha aga hetkel on see meede sees.

Mart Undrest – ettepanek on samasugune tärn lisada kalasadamate ja lossimiskohtade moderniseerimiseks käsitleva meetme juurde, kuna see meede pole tänaseks veel elluviidud, teiseks osa sadamad teevad töid osaliselt ja kolmandaks pilt investeeringute osas võib aastatega muutuda, aasta 2020 on veel kaugel.

Ain Soome – selektiivsete püügivahendite osas küsiks, et kas see meede peaks jääma samuti tärniga? Kui me näeme ette tagasiheitmise keelustamise siis selektiivsus on siin võtmeküsimus.

Mart Undrest – see on kindlasti oluline, tuleb taas olukord, kui EL kehtestab taas BACOMA 1e või T90 uued mõõdud. Me ei tohi piirduda nende püügivahenditega, mis meil praegu on, me peame neid edasi arendama, et selektiivsus paraneks. Kui EL kehtestab uued nõuded püügivahenditele siis võiks see siin kavas kindlasti sees olla.

Juhani Papp - toetust võib anda nendele püügivahenditele, mis vastab nõuetele ja need peavad olema siis veelgi selektiivsemad.

Toomas Kevvai – kokkuvõtvalt võib öelda, et mitte küll tähtsuse järjekorras, kui me räägime Läänemere traalpüügist siis räägime kilust, räimest ja väheselt määral tursa sektorist. Olulised oleksid Eesti jaoks: investeeringud kalalaevapardal (mootorite vahetamised, moderniseerimine); endiselt peaks edasi minema tootmise-turustamise ja ladustamisega, mis on sisuliselt turuarendus ja ladustamise osa, sama puudutab turustamise meetmeid, tootja organisatsioone (edaspidi TO). Uusi TO-e ilmselt luua ei ole vaja aga kindlasti selles pikas nimekirjas on mõningaid meetmeid, mida peaks rakendama. Artikkel 72 mõistes, kalandustoodete töötlemine, räägime me selle sektori mõistes kilu, räime töötlemisest. Samuti pooldati artiklite, mis käsitlevad kalanduse keskkonna mõjude vähendamise ja selektiivsed püügivahendite töösse jätmist. Töökohtade mitmekesistamist traalisektoris prioriteediks pidada ei saa, sama kehtib uued sissetuleku allikad kohta. Noorte kalurite toetus kõlab küll ahvatlevalt aga tegelikult tingimused on sellised, et antakse väga piiratud raha väga väikese paadi ostmiseks nii, et see trallisektoris iseenesest pole asjakohane. Terviseohutus tundub

atraktiivne aga täna on selge, et tervise ohutuse osas saame toetada ainult neid investeringuid, mis lähevad kaugemale baasnõuetest. Leppisime kokku, et vaatame otsa nii ajutisele peatamisele kui ka sadamate lossimiskohtadele. Sadamad ja lossimiskohad selles mõttes, et vaatame mis me selle perioodi lõpuks tehtud saab ning mis puudutab ajutist peatamist siis pigem vaadata, mis selle meetme tingimused on, kuidas ta üldse reaalselt võiks olla huvitav Läänemere traalisektori seisukohalt. Kalapüügi korralduse muutmise meetme alt pole mõtet traalisektoris uuringuid eraldi teha, sellega saab Läänemere traalpüügi osa kokku võtta.

Kaugpüük

Mati Sarevet - kas artikkel 40 all võiks siia alla kuuluda kalalaevapardal olevad tootmiseadmed ja ka sealhulgas külmaseadmed? Mis see innovatiivne on, pigem see sõna innovatiivne tuleks ära võtta, siis oleks see asi selgem. Kalalaeva pardal on näiteks see, et freooni süsteemide üleminek ammoniaagi süsteemidele, mis on näiteks keskkonnale suunatud. Innovatsioon võib täna olla ka pakendis või midagi sellist ega töötlemisviisist seda innovatsiooni enam ei tule.

Toomas Kevvai – võib olla peaksime kaugpüüki tärniga panema selle artikkel 72 kalandustoodete töötlemine, ma ei tea kas siia alla läheb ka tehaslaevade töötlemine abikõlblikkuse mõttes aga kindlasti peaks seda korra vaatama, kas tehaslaevad ja tehased käivad artikkel 72 alla. Energia efektiivsus ja keskkond, on mis freooni ja ammoniaagi küsimust puudutab, võib olla selle peaks siia nimekirja lisama. Püügitegevuse lõplik ja ajutine peatamine jäävad praegu siit välja ja arvata võib, et ajutist peatamist kaugpüügis ei lastakski teha. Kaugpüügis oleme jõudmas nagu traalpüügiski väga piiri peale, et rohkem registrit lõigata ei ole mõtet, seega lõplik peatamine jääb ära. Noorele kalurile ka esimest kaugpüügilaeva ei annaks.

Mati Sarevet - püügitegevuse ajutine peatamine ja lõplik peatamine võiksid kohaldatud olla kõikides sektorites.

Toomas Kevvai – kaugpüügis sadamaid me tegema ei hakka ja samuti mitmekesistamist, et ta keskendub ikkagi laevadele ja tehaslaevadele.

Ranna- ja sisevete kalapüük

Kaire Märtn – meil on ettepanek, et ranna ja sisevete alla lisada viide artiklile 35, konkreetse viitega asustamisele, peame silmas lõhe asustamist. Siseveed, artikkel 42, mis puudutab kõike võimalikke kaitsemeetmeid ning seejärel on mõistlik lisada viide artikkel 38le, millest enim juba juttu oli.

Ain Soome – artikkel 35 nagu ka artikkel 38 on käsitletud üldiste meetmete all.

Urmak Pirk - artikkel 41, esimeses perioodis ei lõpeta me sadamaid ära, kai osad saab enam vähem ehk korda aga just hoonestused, et see artikkel peaks olema tugevalt märgitud.

Toomas Kevvai – lisame artikkel 41 juurde täрни aga juhin tähelepanu, et rannapiirkondade meede läheb veel ju edasi. Püügitegevuse alane lõpetamine rannapüügi, mida me siiani pole rakendanud, see võib tulla kindlasti kõne alla, kui selleks vajadus tekib.

Urmak Pirk – ajutist peatamist mõnede kalaliikide puhul on meil olnud, kas seda ei saaks siin rakendada? Näiteks pikaajaliselt on meil rääbis kinni olnud. Turustamise meetmed, artikkel 71 ja TO-de loomine, kas see laieneb ka sisejärvedele?

Toomas Kevvai – samale kalurile, kes püüab mitut liiki kala, ei saa ütelda, et selle liigi juures saad ajutist peatamist rakendada aga teise juures ei saa. Artikkel 71 pealkiri on siin hästi pikk, kui me vaatasime mis on siin need võimalused siis pigem on siin turu läbipaistvuse suurendamine või jälgitavus, võib olla mingid kampaaniad,

selles mõttes on see meede hästi lai aga kindlasti ei saa me rakendada neid osasid sellest meetmest, mis rannakalandusele iseenesest ei rakendu.

Urmas Prik - näiteks kui praegu on Peipsil kalandusfirmad moodustanud TO-i, mis praegusel momendil on tunnustamata. Põhimõtteliselt on meil plaanis turustamisvõrku ühiselt hakata laiendama/arendama, kas sinna alla see toetus võiks minna?

Kristi Ilves – TO võib moodustada ja me saame seda riiklikult tunnustada, küsimus on toetustes, mis neile makstakse. Toetused rakenduvad teatud liikide puhul, mille puhul eksisteerib Euroopa tasandil ülepakkumine, rääbis ilmselt sinna hulka ei kuulu ja seda toetust maksta ei saa. TO võib teha ning see on pigem tervitatav.

Madis Reinup – küsimus, kaks artiklit: 32 b noore kaluri toetus ja 33b püügitegevuse lõpetamine, mis ühelt poolt näitaks seda, et ühelt poolt noored ei saa sisse ja teiselt poolt vanad ei taha välja minna, et siis läheb sektoril väga hästi. Kas te tahate seda muuta? Ennem mainiti seda, et 33 b puhul on selline kliiniline hinnang nt Liivi lahe räime püügi puhul, kus väidetavalt on püügivõimsus liiga suur, siis kindlasti peaks kaaluma siin seda, kas me tahame kalapüüki 4 kuule venitada, kas kala kvaliteet on tegelikult mõttekas, kus täna selles jadas on kasutusel tehnoloogiad, mis lubavad väga sesoonset püüki. Kas need ei ole vastuolus, sest minu arust peegeldavad need veidi kummalist seisut.

Toomas Kevvai – püügitegevuse lõplik peatamine tähendab ikkagi püügivõimsuse mahu vähendamist, mis ei tähenda kelleltki püügiõigsuse ära võtmist ja kellelegi teisele ära andmist, selles mõttes tähendab see kogu püügimahu vähendamine. Noore kaluri toetus praegusel hetkel on kollasena märgitud sellepärast, et see meede mida praegu EMKF ette näeb põhimõtteliselt ei paku midagi aga SWOT paraku näitab, et kalandus on hea sektor, et kõik hoiavad kümne küüne ja viimase hingetõmbeni kinni ja ei anna noortele võimalust siseneda. Küsimus on kas saab midagi teha selleks, et näiteks, kui keegi rikub selliselt, et tal võetakse püügiõigus ära, võib olla seda anda noortele või võtta iga aasta 1% püügiõigustest ja anda uutele tulijatele aga siin peab ütleva, et ära võtmise ideid on palju aga kuidagi töötada välja mehhanism, mis õiglaselt selgitab välja selle tubli noore kaluri, seda on ilmselt äärmiselt raske teha. Arutades seda kindlasti võib aga see ei ole EMKF teema.

Urmas Pirk – ajalooline püügiõigus on äri ja noored ei ole lihtsalt suutelised sisenema sinna tänu sellele, et puuduvad lahendused.

Toomas Kevvai – omaette küsimus on see, et kes meil kalur on, kas kalur on püügiõiguse omanik või kalur on see kes paadiga järvel või merel käib? Püügiõiguse omanik tihti on hoopiski ettevõtte ja ettevõtte ei ole tähtis, kes ettevõtte omanik on. Probleem on selles, kas meil on olemas noori mehi/naisi, kes kalandusega kui sellisega tahaksid tegutseda. Kalasadamate osas peaksime vaatama sellele artiklile otsa, et kas on seal selliseid alasid, millega peaks edasi minema. Sadamate osas on tulnud järelepärimisi, et miks Kalandusfondi rahadest ei tehta korda multifunktsionaalseid sadamaid, ei ehitata välja sadamaid, mis katavad nii kalanduse vajadusi kui ka purjekate ja nende temaatikat, samuti ka hobipaate randumise küsimusi. Siin on küsimusi, mida peaks vaatama ühes või teises tuumikgrupis, kas edasisel planeerimisel ja otsustusel, kui me räägime, missuguseid sadamaid arendada oleks võimalik erinevate fondide vahendeid koordineeritult kasutada. Mitte enam sellel perioodil aga järgmisel perioodil lubatakse EMKF-i vahendeid kasutada kalasadama osa korda tegemiseks, see ei tähenda seda, et seal ei võiks olla multifunktsionaalne sadam, küll on arusaadavalt pandud kriteerium selline, et me ei tohiks teha EKMF vahenditest jahisadamaid, mis annab meile tulemust, et kaluritel pole ikka kuhugi tulla. Keskkonnaministeeriumile vastuseks üldiselt, mis puudutab taas asustamisi ja varude olukorda selle temaatikale vaataksime kogu kalanduse raames üle meetmete mõttes. Kuna on tegemist on horisontaalsete asjadega nagu ka

on näiteks, järelevalve ja püügikorraldus, millele ka leidub erinevates SWOT-des vasted siis kindlasti ei jäta me neid kõrvale vaid vaatame neid horisontaalselt. Siin me oleme vaadanud, mis on mõjutanud seda konkreetset sektorit majanduse mõttes.

Harrastuskalapüük

Endrik Tõnsberg - sadamate kasutamine harrastuskalameestel, nt slipid paatide sisselaskmiseks

Ain Soome – harrastuspüügi arendamiseks ei näe fond ette lossimiskohti.

Toomas Kevvai – mis puudutab sadamate arendamist siis harrastus kalapüük on ilmselt sadama mõttes samalaadne asi nagu igasugu muu hobisadama kasutamine, et EMKF otsekulu alla ei saaks minna. Kui keegi kasutab kalasadamas ja, kui kalur ise pakub turismi, siis saab sama sadamat kasutada. Kindlasti on harrastuskalanduse huvi erinevad meetmed, mis puudutavad kalavarude olukorra parandamist.

Püügikorraldus

Toomas Kevvai – püügikorraldus on meie oma sisemise regulatsiooni küsimus aga ka siin teatud meetmed haakuvad.

Vesiviljelus

Toomas Kevvai – erinevalt mõnest teisest sektorist siis siin on muud meetmed on ka kõik otseselt vesiviljelusele suunatud meetmed. Iseküsimus on see, kas ja kui palju erinevaid meetmeid on mõtet teha. Lõppude lõpuks raha on ressurss, mis ühe või teise sektorisse läheb ja see on enam vähem konstantne.

Toomas Kõuhkna – mul on ettepanek, artikkel 50 võiks olla tähtis kui me räägime näiteks sumpades kasvatamisest meres, siis me täna keegi ei tea, kas tuleb uus regulatsioon, kus kõik on vesiehitused ja lähevad uue regulatsiooni alla. Antakse load ja hoonestus õigus, kuidas aga hoonestus õigus antakse ja palju uuringuid nõutakse seda keegi ei tea veel sellest. Äkki oleks see oluline, et see artikkel siia sisse jätta. Alade kaardistamine ja infrastruktuuri arendamine, mitte ainult maal vaid ka meres.

Ants Kikas – teadlased, kes praegu juhivad vesiviljeluse strateegia välja töötamist kinnitasid, et SWOT analüüs viiakse veelkord läbi ja me ei tahaks tõesti praegu panna nii öelda lukku ühtegi slaidil ka värvimata artiklit ja ma arvan, et see protsess viiakse nendepoolt läbi hiljemalt mai alguseks. Siinkohal ongi küsimus, et kui te nimetasite, et veebruari lõpuks on Eesti kalanduse strateegia kokkupanud, kuhu kindlasti kuulub ka vesiviljelus, kas siis hiljem vastavalt vesiviljeluse strateegia väljatöötamise tulemile on võimalik kalanduse strateegia koosseisus olevat vesiviljeluse strateegiat täiendada ja täpsustada?

Toomas Kevvai – kindlasti on võimalik ega me ei tee seda vesiviljelus strateegiat kappi seismaks või vormi pärast. Paraku oleme aga mõnevõrra sellises raskes situatsioonis, kuskohas nagu teate vesiviljelus strateegial peaks tulema veel koostamise juhis, mida ka veel ei ole komisjoni poolt välja töötatud. Samal ajal protsess kogu rakenduskava tegemiseks surub meil ajaga peale. See, et me ei saa vesiviljeluses ühtegi meedet lukku panna või välja jätta, on mõnes mõttes kindlasti arusaadav. Küsimus on aga selles, et kui OP peaks vastu võetama enne, kui me saame vesiviljelus strateegiast sisendi, siis võib juhtuda olukord, kus kohas peaksime me rakenduskava, ehk OP-d muutma.

Madis Reinup – meetmed klappivad võib olla ilusti SWOT-ga aga kui me vaatame neid meetmeid ja vaatame siin kirjutatud eesmärki, siis need on täiesti erinevad. Eesmärk kirjeldab soodsat toimet keskkonda aga meetmed, mis meil on siin rasvaselt toodud tegelevad ainult tootmismahu või –käibe kasvu kiirendamisega. Need

meetmed, mis on jäänud märkimata või on kollased, need nagu tegelevad selle toimis keskkonnaga aga ei tegele tootmismahtude suurenemisega.

Toomas Kevvai – igati õige tähelepanek, see sama probleem puudutab meil ka järgmist temaatikat aga see ongi küsimus, et üks baasküsimusi on ka sellel samal strateegial see, et kas meie prioriteet peaks olema edasine laiendamine või olemasoleva toimis keskkonna parendamine ning see peab saama ennem vastuse, kui saame teha lõplike valikuid.

Ants Kikas – täna ei pidanud me küll rääkima eesmärkidest aga me igal juhul mingis staadiumis tahaksime, et siin määratletud eesmärki muuta, sest toimis keskkond võiks ikkagi rohkem olla abinõu ja mina isiklikult andsin teadlastele järgmise definitsiooni mõtlemiseks: konkurentsivõimelise, keskkonnasõbraliku ja majanduslikult jätkusuutliku vesiviljelussektori väljaarendamine. Veelkord ütlen, et toimis keskkond see on väga oluline aga me loodame, et selle kui abinõu osas ministeeriumid, ametkonnad, kes iganes meid ka aitavad.

Turustamine ja töötlemine

Toomas Kevvai – siinset peatükki peaksime vaatama selliselt, et meil on traalpüük ja kaugpüük oma ahelaga, meil on rannapüük ja siseveed oma ahelaga ja see mis puudutab turustamist ja töötlemist siin, siis need on spetsiifilised asjad, mis rakenduvad ahela väliselt.

Toomas Kõuhkna – siin on rõhutatud eesmärki Eesti päritolu kala, tegelikult on meil Eestis püütud kala, mis püütakse suhteliselt hooajaliselt, et tööstus efektiivselt toimiks on ka vaja teisi kalaliike, ehk importkalu, mida töödelda. Kas me peame panema Eestis püütud, lossitud kala kõige ette, toon Saaremaa tehase näite, kus valmistatakse nii kreveti kui kilu, räime. Krevetti tehakse sellepärast, et inimesed ja ruumid oleksid efektiivsemalt kasutatud.

Ain Soome – selle eesmärgi panime siiski ühiselt sellel kaalutlusel, et me püüame Eestis päris palju kala, mis aga tarbimisse Eestis väga vähe jõuab. Eesmärk oli see, et Eestis püütud kala jõuaks Eesti tarbija lauale.

Toomas Kõuhkna – ma ei ole selle vastu, olen sellega nõus. Lihtsalt, kui hiljem hakkame punkte jagama, et siis saavad rohkem punkte need, kes ainult Eestist püütud/lossitud kalaga tegelevad, ma ei ole kindel, et selline lähenemine õige on.

Mart Undrest – taust on selles, et umbes 5 aastat tagasi oli olukord veidi teisipidi. Olime siin aasta või kaks väga suures hädas, kui Soome hästi suured traalid avastasid meid, lossisid siia ja uputasid turu ära, ka Eestist väljas. Sel põhjusel tekkis tööstuse meetmesse eesmärgiks Eestis lossitud/püütud kala, mis oli tol hetkel põhjendatud, et seda kuidagi eraldada. Nüüd, kui me oleme teinud väga suured investeeringud näiteks Soome ja me töötleme aasta alguses väga palju seda kala, siis ma arvan, et see on arutelu koht läbirääkida, et mismoodi seda esile tuua – tarbimist, kätte saadavust ja mis puudutab töötlemist ja tööstuseid. See laud on keeranud tänaseks veidi teisipidi ja ma arvan, et nagu SWOT-is ja mõnes teises arutluses oleme välja toonud, et tahame teha Eestis sellist logistikakeskust, kus võimalikult palju värsket kala läbi käiks, mida omakorda töötleme ja müüme erinevatesse kohtadesse. Seda sõnastust peaks veidi mõtlema.

Toomas Kevvai – seda peame vaatama pigem strateegia dokumendi raames kuna eesmärgid on meil just sealt võetud. Kui me läheme OP juurde lõpuks, siis me otseselt ei saa viidata Eesti päritolule, saab värskust rõhutada aga mitte päritolu. Mis puudutab meetmete valikusse siis siin võiks öelda Madis Reinup'i sõnadega, kui me vaatame eesmärki, siis eesmärk on toimis keskkond aga tegevused on kõik investeeringud. Aga eks turustamise ja töötlemisega on sama asi, et meil on mõned meetmed, mis puudutavad pilootprojekte, arendustegevust ja innovatsiooni nn. pehmeid pooli, siis

need ka kindlasti mõjutavad positiivselt turustamist ja töötlemist. Me tahaksime pigem näha niisuguseid eraldiseisva pakatina.

Kalanduspiirkondade areng

Ain Soome - meetmed, mis siin peatüki all käsitletakse on pigem meetmete rakendamise viis, konkreetsed meetmed on ära toodud juba sisevete ja rannakalanduse sektori all.

Toomas Kevvai – selline üldine lähenemine, mida me peame arutama on see, et kas me läheme edasi samade piirkondadega, mida meil praegu on 8 tunnustatud tegevusgruppi ja teine küsimus on see, et kui me hakkame mingil hetkel arutama jaotus mehhanisme, et missugused rannapiirkondade ja sisevete meetmed peaksid jääma tegevusgruppide pärusmaaks.

Üldised meetmed

Toomas Kevvai – üldiselt on nii, et kõik liikmesriigid peavad panustama järelevalvesse ja andmete kogumisse, mis on arusaadav. Seniselt on järelevalvet ja andmete kogumist finantseeritud selliselt, et on taotlenud vastavad asutused Euroopa Liidu keskeelarvest ehk Euroopa Komisjonilt, nüüd tulevad vastavad ressursid liikmesriigile. Meie mõte on koondada projekti baasilisi asju ühte integreeritud meetmesse. Näiteks, ei ole mõtet teha meedet, mis iseenesest on väga oluline kalurite ja teadlaste partnerlusele, mille maht kogu perioodi peale on näiteks 50 000 eurot, mille meetme rakendamine läheb kallimaks, kui see asi otseselt väärt on. Loodame, et tuleb võimalus selline integreeritud meede teha, kas ühishuvide või üldiste huvide meede nagu see ka sellelgi perioodil on olnud.

Kaire Märting - tahaksin kindlasti välja tuua, mis ma eelnevalt mainisin, artikkel 35, oluline on asustamise meede. Kindlasti Natura 2000, monitooring ning järelevalve ja samamoodi ka kudealade kaitse, mis oli artikkel 38.

Toomas Kõuhkna –kas teabekeskus jääb jätkama või ei? kas tema toimimist tehakse laiemapõhjalisemaks või jätkab ta samade ülesannetega? Sinna juurde siis on ärikeskkonnaalased nõuanded, artikkel 29, kas ta võiks seda funktsiooni täita või oleks vaja seda eraldi tõsta esile.

Toomas Kevvai – kindlasti oleks oluline teiepoolne tagasiside teabekeskuse senisest tegevusest. Kui me vaatame funktsiooni mõttes, siis oleks loogiline, et teabekeskus tegeleks teaduse-kalurite partnerluse asjaga, nõuandeteenusega. Päris mitmedki need väikesed meetme tegevused võiksid olla teabekeskuse tegevusvaldkonnaks aga see on juba detailsem arutelu.

Toomas Kõuhkna – tundub iga asi läheb lõpuks tööle aga see võtab aega ja nüüd oleks seda pooleli jätta küll mõttetu, pigem oleks vaja seda tööd suunata ja efektiivsemaks muuta.

Toomas Saat - ma tahan märkida, et kõik tegevused sõltumata, mis värvi on nad slaidis märgitud on väga olulised ja kõik toetavad püstitatud eesmärgi. Nende grupeerimine kahe-kolme või nelja meetmena on täiesti reaalne. Õige on lähenemine, et vältida võimalikult vähe bürokraatiat rakenduskava elluviimiseks. Küsimus on see, et milline osa puhtalt keskkonnaministeeriumi kanda on ja mis on täpselt on edaspidi finantseeritav. Igal juhul on koostöö Keskkonnaministeeriumiga oluline, et midagi olulist välja ei jääks.

Ain Soome – integreeritud merenduspoliitika osas, kui algselt oli plaanitud nii, et toimub keskujuhtimine komisjoni poolt siis täna kompromisslahendusena keskujuhtimine on liikmesriikide osa, mis on ka meil hetkel natuke segane, et kuidas neid merenduspoliitika meetmeid meil rakendada

Madis Reinup –ministeerium on kindlasti plaaninud hindamaks ära SWOT-i, mis peaks meil kõige paremini tänases kvaliteedis ära näitama, mis sektoris toimub ja mis on oluline, kus on ohud ja mis on nõrkused. Hindama ära ka seda, et mida need EMKF toetused tegelikult ei aita leevendada, et mis jääb nüüd EMKF raamest lahendamata. Kas seda on plaanis hinnata? Ja ettepanek oleks see, et päris nii mitmedki nõrkused, ohud ja ka võimalused, mis neis SWOT-des sisaldub on võimalik lähendada ära ka kapitali või ka finantsturud saavad seda lahendada. Võib olla MES koos sektori esindajatega vaatab mõned kohad siin üle, kus me saame hinnata, kas nendes kohtadel on olemas finantssektoris turutõrge, et kus tuleks mängu finantsinstrument, mida ei saa toetustega lahendada. Me oleme sarnast protsessi teinud näiteks MAK-i raames, proovinud hinnata, kuhu toetusi, kas ei saa anda või pole mõtet anda, mida saaks finantsinstrumendiga lahendada juhul kui pangandussektor ei tööta. MES võib võtta seda endale vedada ja räägib sektori esindajatega ja ka loomulikult ka ministeeriumiga, see on selline esialgne visioon, mida võiks lahendada selliselt.

Kaire Märtn – tahtsin veel lisada siia üldise alla tuleks liita ka veel artiklid 38 ja 42, mis puudutab varude taastamist ja uuringuid

Toomas Kõuhkna – juhul, kui jääb midagi katmata, siis kui on võimalik näha ette nt finantsinstrumendi kasutamine nendesse kohtadesse kuhu fond ei jõua või ei saa toetada aga meie strateegias huvi selleks on. See peaks kindlasti olema oluline kogu sektorile.

Toomas Kevvai – kui jutt läks juba finantsinstrumendi peale siis see on asjakohane võib olla Madise esimene ettepanek. Õige küsimus on see, et me peame kõik SWOT-i ohud ja võimalused läbi vaatama ja mida saame katta fondist või mida saame teha püügikorraldusega siseriiklike regulatsioonidega ja mida saame teha mõne muu õigusruumi kujundamisega või finantsinstrumendiga. See kaardistus tuleb ka ära teha aga praegu pigem vaatasime seda pilti seda pidi, et vaatasime mis on meetmed ja mis meetmed aitavad meie olemasolevate SWOT-st tulenevaid probleeme või väljakutseid lahendada. Teine asi, mida plaanime teha on see, et analüüsida läbi missuguseid nii nimetatud jaotus mehhanisme üldse kasutada, et kui natuke näitena mõelda, mis asi on jaotusmehhanism peale andmekogumisest ja järelvalvest. Seal see jaotusmehhanism saab olema selline, et praegu teeme plaani, kuidas me neid asju arendame koostöös Keskkonnaministeeriumiga ja instituutidega, missuguseid investeeringuid on vaja teha riistvarasse, tarkvarasse ja inimestesse, viime siis selle plaani järk järgult ellu. Kui toome teise näite, räägime investeeringutest: kalalaevadesse, vesiviljelusse, sadamatesse, siis seal on kindlasti kaks suuremat varianti. Üks variant on see, kas minna lihtsalt kapitali toetuste peale või ministeeriumi toetuste peale. Või teine, mis annaks teha oluliselt suuremaid projekte on see, et kombineeritud või kombineerimata finantsinstrument olgu need siis subsideeritud või subsideerimata laenuid koos investeeringutega. See arutelu on kindlasti investeeringute arutelu juures asjakohane. Kolmas küsimus on otsustusprotsessi mehhanism, kindlasti. mis puudutab randa ja siseveed siis seal on küsimus, et missuguseid osad võiksid minna läbi rannapiirkodade ja missugused peaksid olema PRIA tasemel valikuga ja lõpuks on veel üks mehhanism, mis täna on veel ühishuvidel, selline mehhanism, kus kohas on sisuliselt ideede kokkuvõtmine nende sõelumine ja parimad ideed kalandus nõukogus, tehakse nimekiri, mis projektid viiakse ellu. Täna oleme veel sellises õnnelikus olukorras, kus me ei tea isegi programmi kogu mahtu, praegu võime rahulikult rääkida veel sellest, et meil on palju erinevaid meetmeid ja palju erinevaid võimalusi, kui meil reaalsus mingil hetkel sisse lööb siis saame väga selgelt vaadata, kui palju meil ressursi üldse jätkub. Ja kindlasti meetmete valikul tuleb lähtuda sellest, et nii vähe kui võimalik ja nii palju kui vajalik.

Toomas Kõuhkna – kas suurusjärgust on üldse räägitud ja kas need põhimõtted kui palju liikmesriiki peab ise raha panema on samad või kas siin tuleb mingeid muutusi?

Helir-Valdor Seeder – mis puudutab suurusjärku, siis seda otsustatud ei ole ja see sõltub, mis tempoga poliitiliselt arengud toimuvad väljaspool Eestit, põhiliselt. Ülemkogu tuleb kokku ilmselt veebruaris, suur tõenäosus on siiski olemas, et lepitakse kokku finantsperspektiivis ja mingi väike tõenäosus on ka, et ei lepita. Ja seejärel, mis puudutab maaelu ja kalandusfondi riikide vahelisi jagamise proportsioone Ülemkogul ei otsustata. Ma arvan, et väga suurt tagasilööki ei tule, suurusjärg jääb enamvähem samaks. Need otsused tulevad peale Ülemkogu, enne ei juhtu midagi.

Toomas Kevvai – praegu tundub et kalandust ei tooda üldse veel Ülemkogule arutelule. Võib üldse olla, et kalandusfond jääb komisjoni sisemise jaotusvõtme peale.

Helir-Valdor Seeder –rahastamise teada saamisega on probleem, lugesin Rahandusministeeriumi poolt saadetud Valitsuse töökava, kus tahetakse aprilliks strateegilisi dokumente heaks kiita. Suure tõenäosusega juhtub nii, et aprillis ei tea me veel ei MAK-i suurust ega EMKF-i suurust, raske on siis teha meetmete vahel jaotust, ehk me ei saa selliseid dokumente kuigivõrd heaks kiita. Suur tõenäosus on, et me ei ole aprillis veel võimelised seda tegema.

Ivar Sikk - olen nõus lähenemisega, need ettepanekud, kus oli teatud prioriteetid pannud ja teatud lahtised kohad, mis võtta ja mida mitte. See on hea, et kõiki meetmeid ei hakata sisse trügima. Minuarust on üsna tasakaalustatud lähenemine tekkimas. Tõesti viimane diskussioon, mis puudutab seireid, uuringuid ja ka direktiivi täitmisi, siin olen ma ka pigem päri lähenemisega mis põllumajandusministeeriumis on, et mis võimalik komplekteerida kõik kokku, et ei peaks tegema üksik asjadele üksik meetmeid. MES-i ettepanek, vaadata uuesti, kas eesmärgid strateegiast saavutatakse kui teha vaid fondist toetatavaid asju, mis on veel olulised tegevused, mida peab tegema, et need tegevused saaks ära täita, nagunii selline analüüs peaks olema tehtud. Mida siis sel juhul saaks MES-i kaudu teha ja mis jääks riigieelarve peale. Keskkonna osas finantseerimiseks on erinevaid variante veel, ei ole ainult MAK ja kalandusfond, kus näiteks seireid finantseerida. Eks raha üldnumber näitab lõpuks, kui palju peab veel koomamale tõmbama ja mida sinna jätta ja mida siis mitte. See lähenemine tundub enam konstruktiivsem, kui see on maaelu arengu meetmete sõelumine, seal on väga laiaks.

Toomas Kevvai – töökorralduse mõttes on plaanis jätkata järgmiselt, et me jätkaksime sektori aruteludega, kus me läheksime konkreetse meetme juurde või konkreetse meetme paketi juurde. Omapoolt alustaksime arutelu sellega, et annaksime meetmete sisust niipalju ülevaadet, kui meil seda on ja siis arutame seda sektoriga selle meetme paketi valguses. Hakkaksime peale kahest sektorist: traal- ja kaugpüük ning teine arutelu oleks rand ja siseveed. Arutelud võiksid toimuda 30 ja 31 jaanuar. Nende arutelude tulemusega tuleme tagasi ekspertkomisjoni laua taha 18. veebruar. Vahepeal enne 18. veebruari loodetavasti piisavalt varem, tahaksime välja saata strateegia hetkeseisu teile tutvumiseks, kus on eesmärgid ja SWOT-d, et saaks need kaks asja paralleelselt tegevuses hoida. Esimene mõte on Rahandusministeeriumil, et jõuda valitsusse meetmete kavaga aprilli lõpus.

Käskkiri, mille raames me siin tööd teeme, kuna me oleme seda uuendamas ja koosseisu värskendamas siis, kui ühel või teisel organisatsioonil on ettepanekuid oma esindaja muutmises, asendamiseks siis paluksime seda enne 25. jaanuari.

Üldine eesti ettevõtluspoliitika pigem soosib finantsinstrumente ja võimendatud meetmeid ja vähem soosib otseseid investeeringute abi, oleks teretulnud, et kalandussektor, eriti mis puudutab töötlemist, turustamist mõtleksid sellepeale, et finantsinstrumenti kasutada nii palju kui võimalik. Kindlasti annab see võimaluse teha oluliselt suuremaid projekte, kui me seni oleme teinud. Loogika on selles, et kui

praegu oli finantsinstrumendi algatajaks ministeerium, siis määruse loogika järgi tuleb finantsasutus ideega mismoodi sektorit arendada finantsinstrumentide kaasamise või rakendamise kaudu ja ministeerium on see, kes hindab, kas see on asjakohane või mitte. See ideestik peaks tulema väljaspool maja, mitte niivõrd meie käest. Kindlasti saame teha seda koostöös nagu oleme me seda seni teinud.

Kaire Märtin – millal me üldisi meetmeid võiksime arutada? Kas seda arutatakse kõikide sektorite raames?

Toomas Kevvai – me oleme mõelnud nii, mis puudutab järelvalvet, andmete kogumist ja kalavarude olukorda, ehk keskkonna küsimusi, siis võiksime vahepeal ametkondadega kokku istuda, kuna see puudutab eelkõige teadlasi ja ametkondi. Kui see eeltöö on tehtud, siis tuleme taas üldraamistikku kokku, seda võib teha ka osakondade jooksvate tööde koostöö raames koos teadlastega. Järgmised neli-viis kuud läheb tihedaks ja selle raames peaks rakenduskava raamistiku paika saama.

(allkirjastatud digitaalselt)

Toomas Kevvai
Koosoleku juhataja

(allkirjastatud digitaalselt)
Reili Kivilo
Protokollija